

HET KASTEEL IN 1712.

DUIVENVOORDE EN ZIJN BEWONERS,

□ □ DOOR DR. H. E. VAN GELDER. □ □

I.

HET KASTEEL.

Het is zonder twijfel merkwaardig, dat men, om fraaie oud-nederlandsche kasteelen te zien, juist niet wezen moet in die gedeelten van ons land, waar overigens de rijkste voorbeelden onzer bouwkunst gevonden worden. En dat nog wel niettegenstaande dáár, — in Holland bedoel ik, — toch evenzeer groote, aanzienlijke kasteelen verzezen zijn als in het Geldersche, het Overijsselsche en het Limburgsche, ja zelfs niettegenstaande, over het algemeen genomen, de rijkdom der Hollandsche edelen die van de anderen overtrof.

Een zoo algemeen verschijnsel kan niet toevallig zijn, en als ik het zou moeten verklaren, zou ik juist met dien grooteren rijkdom verband willen zoeken door hem voor

de oude kasteelen verderfelijk te achten. Door den rijkdom kon de edelman zich de weelde veroorloven van het zetten van een geheel nieuw huis, of althans van een ingrijpenden verbouw van het hem niet meer bevredigend slot zijner voorouders, terwijl in het oosten des lands de zuinigheid drong tot een zich tevreden stellen met weinig-beteekenende aanbouwen of vertimmeringen.

Maar nog iets anders werkte daarna in diezelfde richting. Terwijl ginds de oud-adellijke geslachten elkaar als eigenaars opvolgden, kwamen hier al betrekkelijk vroeg de stedelijke patriciërs de edellieden verdringen, en in de zeventiende eeuw was zelfs reeds verreweg het grootste deel der hollandsche kasteelen in handen van rijke regenten geraakt. Zij zeker konden niet veel gevoelen voor de overgeleverde midden-eeuwsche bouwwerken, tegenover wier on-